

Saare so tuut hin hyövime te džaanes velkibiatta 2026

Savo velkiba dauva hin?

Kurko diives 13. hyöstako tšoon 2026 aavela stellime themmuno parlamentosko velkiba, phuuwane rig-ta thaanavitika anglengiirengo velkibi niin it tiija. Stedi aro parlamentos, phuuwane rig-ta thaane aavela dielime jakkes sar tu ta vaure komuja dela tumengo lyije.

- Parlamentos dömmila mañkar vaure saaki dotta save laagi hin aro džoor aro Sveittiko them.
- Phuuwane riigesko naaluno/-i dömmila mañkar vaure saaki sastibiako tšenstibiatta ta tšeelado draatibosko saakenna.
- Thaanavitiko naaluno/-i dömmila mañkar vaure saaki skoolibosko puñhibienna ta phurane komujengo omsorgibiatta.

Kai ta kaana me laa te del mango lyija?

Velkibosko ta naaluno lyijako diinibosko tiija byryla 26 Gruutako tšoon ta douva džala anglal kajo 13 Hyöstako tšoon. Tuut hin horttiba te del tukko naaluno lyija aro dauva velkiba savo stedos tu kammeha aro hilo them. Aro velkibosko diives 13 Hyöstako tšoon tu laha del tukko lyija aro tukko kokaro neeruno velkibosko tšeer (val lokal) so hin rannime aro tukko lyija diinibosko peleħkos. Džaaniba saare velkibiako tšeerenna hin tšundo aro val.se.

Hinko maan horttiba te del mango lyija auriako themmenna

Ke tu aahñheha aro auriako themme tuut hin horttiba te biñaves tukko naaluno lyijako liin aro butvare sveittika ambasadengo ta konsulatengo stedi. Bi tuut hin hyövime froolaaga materiaalos jakkes te del lyija liineha. Douva materiaalos tu hyövyveha biñaves aro Velkibosko Tšenstiatta

(Valmyndigheten), tukko thaaneatta, ambassade-atta elle konsuleatta.

Lyije laha biñaves auriako themmenna innasto paale 30 diives aro Khassesco tšoon. Tu leha te del tukko naaluno velkiba aro ambassade elle konsulatte innasto paale 20 Gruutako tšoon.

Ke tu aahñheha auriakothemmesko sveittiko (naa butte rannime aro themmuno komujengo liine/ rekisteros aro Sveittiko them) tukke aavela biñime liineha velkibosko materiaale ta auriakothemmes-kiirengo velkibosko peleħkos save aavela tukke biñime kajo postos ke tu hin diial tukko buuribosko stedosko addressos aro Skattibosko Tšensta (Skatteverket). Ke tuut hin iek sveittiko digitalo liinengo moħto tukko auriakothemmesko velkibosko peleħkos aavela doori digitaales ta niina sar papros.

Save velkibi maan hin horttiba te del lyija?

Aro tukko velkibosko peleħkos hin džaaniba dotta aro save velkibi tuut hin horttiba te velkaves. Velkibosko peleħkos tu leha aro tukko digitalo liinengo moħtos elle sar papros postiatta.

Tuut hin horttiba te velkaves aro themmuno Parlamentosko velkiba ke tu aahñheha:

- 18 berñ sistones velkibosko diives,
- sveittiko themmeskiiro ta
- aahñheha elle tu hin aahñtas teelal rannime aro themmesko komujengo liine aro Sveittiko them.

Ke tu hin dzejjan nikki themmeatta ta tu naa butte aahñheha rannime aro themmesko komujengo liine tu hyövyveha te phukaves tuut

aro lyjie diinibongiirengo listas (rekisteros) sakka dehto berħ jakke te tu leha auriakovelkibongiirengo peleħkos ta velkibosko materiaale Velkibosko Tšenstiatta (Valmyndigheten).

Tuut hin velkibosko horttiba aro phuuwane rikengo- ta thaanavitika naalunengo velkiba ke tu aahħeha:

- 18 berħ sistones velkibosko diives,
- sveittiko themmeskiiro ta tu aahħeha teelal rannime aro thaanavitiko ta phuuwane rig

elle

- themmeskiiro aro varosavo EU:sko lendako them elle themmeskiiro aro Island elle Norge ta tu aahħeha teelal rannime aro komujego liine aro lengo thaane elle phuuwane rig

elle

- themmeskiiro aro varosavo vauro them so hin phenlo dai apre, elle tu aahħeha utan them, ta tu hin aahħdal teele rannime aro themmuno komujengo liin aro Sveittiko them paaluno triin berħesko tiija angle dauva velkiba ta hin niina aahħdas teele rannime aro thaane elle phuuwane rigesko komujengo liin.

So maan hyövyveha aahħes mansa?

Tuut hin mostiba aahħes tussa tukko id-peleħkos. Kaana tuut naa tši id-peleħkos ta tu naa aahħhela pinsimen velkibosko lyijengo arre liiniboskiireske vauro komunes lela niina tšeeknaves tukko identtiteettos. Komunis koon kammela te tšeeknaves tukko identtiteettos hyövyyla te sikaves pesko iego id-peleħkos. Velkibosko papros ta velkibosko liin hin are saare stedi kai tu lela te del tukko lyija.

Sar me daa mango lyija?

Aro velkibosko tšeer tu velkaveha velkibiako papros so hin tšerto aro froolaagi velkibi. Tu laha iek velkibosko papros aro saare doola velkibi kai tu kammeha te velkaves. Parlamentosko velkiba, phuuwane rig-ta thaanavitiko naalunesko velkibiako papri hin tšerto froojime förjensa.

Velkibosko papre hin:

- dželto Parlamentosko velkiboske
- plaato phuuwane riigesko naalunengo velkiboske
- parno thaanavitiko naalunengo velkiboske.

Velkibosko papri hin are saare dola stedi kai tu laha del tukko lyija.

De lyija politikaano ringoske

Tu velkaveha alti iek ringos. Ringosko nau hin alti rannime aro velkibosko papros. Kaana tu na lahħhela velkibosko papros kai hin rannime ringosko nau, so tu kammeha te velkaves, tuut hin horttiba te rannes kokares ringosko nau aro tšutšo velkibosko papros. Tšutšo velkibosko papros hin velkibosko papros, kai naa aahħhela ringosko nau teelal rannime.

De tukko lyija komuneske

Ke tu kammeha te velkaves niina varekoon ringosko alsiboskiiro, tu leha te rannes merknos angle kai hin alsiboskiirosko nau aro velkibosko papros. Tuut hin horttiba te tšu to merknos bi iek alsiboskiireske. Tu leha te del tukko lyija niina komuneske niina jakkes te tu ranneha vaagunes ringosko nau ta panna alsiboskiirosko nau aro tšutšo velkibosko papros. Tuut hin mostiba te aahħes kokares, kaana tu leha velkibosko papros, ta niina aahħes kokares kaana tu aahħeha aro velkibosko tšurupos (skoppis) ta kaana tu ranneha teelal tukko velkibosko papros. Tukko velkiba hin mostiba te aahħes tšorjalo.

Hinko maan horttiba te lel jelpiba aro mo velkibiako butti?

Oke tuut hin varesavo tšeeribosko fottiba ellet tu hyövyveha jelpiba vaure saakengo kħal, tu laa jelpiba velkibosko jelpiboskiiresta. Velkibosko jelpiboskiiren hin mostiba te aahħhen ħukkar, ta leen naas horttiba te rakken tšekkenge dotta, kooneske tu hin diial tukko lyija. Tu leha puħħes jelpiba niina varekoon vauro komujesta, bi aro ajasaavo saaki doori hyövyveha aahħes niina velkibiako jelpiboskiiro.

Džaaniba velkibosko stedengo stannibienna tu leha aro dauva addressos val.se. Tuut hin niina horttiba te puhhes butide džaaniba dala stanni-bienna tukko kokaro thaanesta, jakkes te tu džaaneha save jelpibosko saaka ta guose hin aro tukko velkibosko stedos.

Ke tu aahheha kuoro tuut hin horttiba te lel saare velkibosko materiale jakkes te doola hin rannime punktoranniessa, tu leha te khaaraves doola velkibosko tšenstikaanenna (Valmyndigheten). Hinko maan horttiba te lel jelpiba aro mo lyijako diiniba?

Sar me daa mo lyija, ke me naa džaanaa sar me hleppuvaa te džaa aro velkibosko stedos?

Ke tuut hin varosave stannibi ta tu na džaaneha sar te hleppuvaa aro velkibosko stedos naaluno merkneha tšeeriboskostanniba, tuut hin horttiba te bihaves tukko lyija rigiboskiireha, koon rigila tukko lyija aro velkibosko stedos. Kaana tu hyövyveha rigiboskiiros tuut hin hyövime niina froojime hlaagako velkibosko materiaale, so tu khaareha tukke thaaneatta elle velkibosko tšenstikaaneatta (Valmyndigheten).

Tuut hin niina horttiba te lel jelpiba velkibosko jelpiboskiiresta, koon aavela tukko neer te lel arre tukko velkiba. Dauva hin naujime sar tšaljime velkibiako arre liiniba. Le samlibos tukko thaanessa, jakkes te tu leha butide džaaniba datta saakiatta.

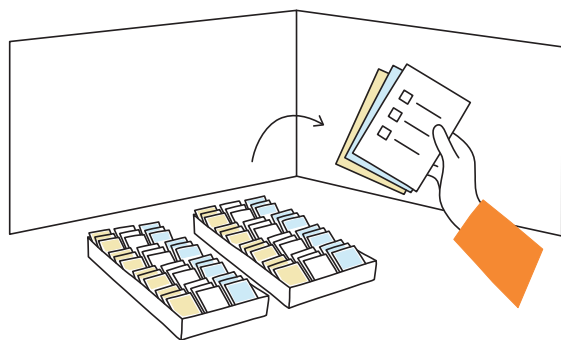
Džaaniba dotta, sar tu leha te del tukko lyija kajo bihiboskiiros elle kajo tšaljime rigiboskiiro, tu lahheha aro addressos val.se ta niina tukko thaaneatta.

Katta me lahhaa butide džaaniba berh 2026 velkibosta?

Aro internettiako pahvaro val.se tu lahheha saare, so tuut hin hyövime te džaanel angle berh 2026 velkiba. Doori hin niina džaaniba lokkodrabiba sveittiko tšimbeha, vastensa sikime tšimbeha ta vaure tšimbeha.

Velkibosko tšorjilba kaana tu daha tukko lyija

Tu na hyövyveha rakkes tšekkenge dotta kooneske tu deha tukko lyija.
Tu dömmaveha kokares douva niina so elle sar tu velkavaha.

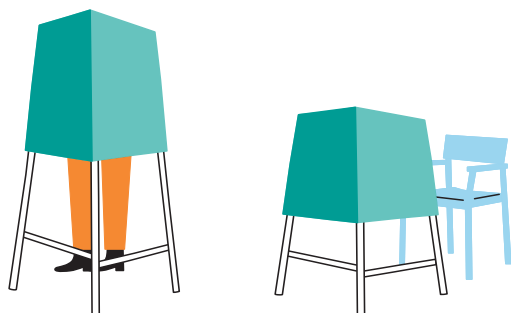
Kokares kaana tu leha tukko velkibosko papros

Velkibosko papre aahhena tšorjme vantako paalal. Tuut hin mostiba te aahhes kokares, kaana tu leha velkibosko papre, jakkes te tšek vaure naa dikkena doola.

Kaana tuut hin tšeeribosko stanniba ellet tu hyövyveha jelpiba vaure saakengo khaal, tu leha jelpiba velkibiako jelpiboskiiresta.

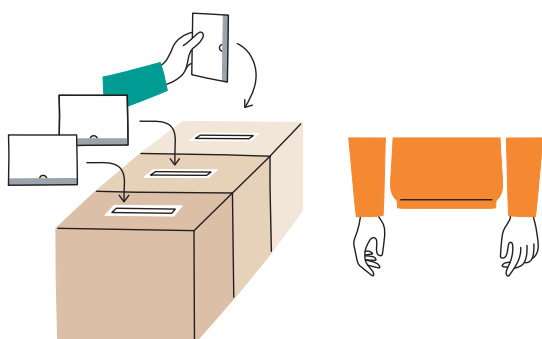
Ke tu kammeha jelpiba vauro komujesta panna, velkibosko jelpiboskiires hin hyövime te aahhes doi niina.

Velkibosko jelpiboskiires hin mostiba te aahhes hukkar, les naa horttiba te rakkes tšekkenge so jou dikkela.

Kokares aro velkibosko rummos/skoppis

Kaana tu hin liial velkiposko papre, tuut hin hyövime te fäardaves tukko lyijako diiniba. **Tuut hin mostiba te aahhes kokares** aro velkiposko rummos/skoppis. Ke tu kammeha jelpiba, tu laha puhhes douva velkibosko jelpiboskiiresta. Ke tu kammeha vauro komujesko jelpiba, velkibosko jelpiboskiires hin niina hyövime te aahhes doi.

Tšek na lela te dikkes paalunes tukko lyija

Kaana tu hin fäardidas tukko lyija, lyijengo arre liinibongiire lena douva arre ta stellavena douva it vaure komujengo lyijensa tšorjimes. Kaana velkibosko tilsvaarime komuje byryvena reeknaven tukko lyija, tšek na džaanela paalunes, te douva lyija hin aulo tutta.

Hinko tuut puhhibi?

Puh lyijengo arre liinibongiiresta, le samliba thaanesko velkibosko phaljako phuesssa elle stau aro följime internettiako addressos www.val.se.